

การสัมมนาสรุปโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ป่าฟูและพัฒนา
ย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วันพุธที่ 18 สิงหาคม
2553 เวลา 09.00 - 12.30 น. ณ โรงแรมรัตนโกสินทร์ ห้องราชา ชั้น 1 ถนนราชดำเนินกลาง
กรุงเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการของ คณะกรรมการ
บริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษถนนราชดำเนิน อยู่ระหว่างดำเนินโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา
ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้งบประมาณ
ปีงบประมาณ 2552 โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนินกลางที่
เสนอแนะแนวทางการรักษา ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนและ
ประชาชน และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ร่วมทำ ร่วมวางแผน
ในการรักษา ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ ตลอดจนการสร้างแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และเป็นการ
ประชาสัมพันธ์การพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง และแนวทางการรักษา ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์โดย
ชุมชน พื้นที่ของโครงการประมาณ 49 ไร่ บริเวณพื้นที่ด้านหลังอาคารราชดำเนินกลางทั้งสองฝั่ง และพื้นที่ชุมชนคลอง
หลอดเหนือ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานเขตพระนคร และสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สศช. จึงได้จัดให้มีโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการศึกษา วิเคราะห์
เสนอแนะแนวทางการรักษา ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีบทบาทมาจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและสะท้อนศักยภาพของพื้นที่
โครงการ สภาพปัญหาเดิม ความจำเป็นที่เป็นความต้องการในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนมุมมองข้อเสนอแนะการ
รักษา ป่าฟูและพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณดังกล่าว

(1) หลักการและเหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ
บริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษถนนราชดำเนิน อยู่ระหว่างดำเนินโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการ
รักษา ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้
งบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ระยะเวลาโครงการตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2552 - วันที่ 21
สิงหาคม พ.ศ. 2553 โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนินกลางที่
เสนอแนะแนวทางการรักษา ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนและ
ประชาชน และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ร่วมทำ ร่วม
วางแผน ในการรักษา ป่าฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ ตลอดจนการสร้างแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
และเป็นการประชาสัมพันธ์การพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง และแนวทางการรักษา ป่าฟูและพัฒนา
ย่านประวัติศาสตร์โดยชุมชน พื้นที่ของโครงการประมาณ 1.68 ตารางกิโลเมตร (1,049 ไร่) บริเวณพื้นที่
ด้านหลังอาคารราชดำเนินกลางทั้งสองฝั่ง และพื้นที่ชุมชนคลองหลอดเหนือ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานเขต
พระนคร เป็นส่วนใหญ่ โครงการดำเนินการด้วยกระบวนการเตรียมชุมชนให้มีความพร้อม เพื่อให้ชุมชนเป็นผู้
สะท้อนศักยภาพที่มีอยู่ สภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการในปัจจุบันและอนาคต ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว

ขณะนี้ การดำเนินงานเข้าสู่ช่วงท้ายของโครงการ สำนักงานฯ ร่วมกับบริษัท เอ-เซเว่น คอร์ปอเรชั่น จำกัด ในฐานะที่ปรึกษาโครงการฯ จึงได้รวบรวมปัญหา ความปรารถนาของชุมชนจากการจัดประชุมกลุ่มย่อย พร้อมข้อค้นพบที่สำคัญและน่าสนใจต่าง ๆ จากการลงพื้นที่สำรวจ พูดคุย สอบถาม และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับภาคชุมชน เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวมทั้งการจัดให้มีการศึกษาดูงานในพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการปฏิบัติของประชาชนให้เกิดการร่วมกันดูแล รักษาให้เจริญรุ่งเรืองระหว่างภาคราชการ ธุรกิจเอกชน และประชาชน โดยได้นำประเด็นทั้งหมดมาบูรณาการ เพื่อให้เกิดแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ผลการศึกษามีข้อเสนอ 3 แผนงาน ได้แก่ แผนงานพัฒนาชุมชนย่านประวัติศาสตร์ แผนงานพัฒนาพื้นที่โดยรอบให้เอื้อต่อการเป็นประตูสู่กรุงรัตนโกสินทร์ และแผนงานบริหารจัดการพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนิน ซึ่งมีโครงการพัฒนาพื้นที่ที่อยู่เป็นจำนวนมาก โดยทั้ง 3 แผนงานอยู่ภายใต้กรอบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนิน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบให้มีการดำเนินงานตามผังแม่บทเมื่อปี พ.ศ. 2547

ในกรณีนี้ สำนักงานฯ จึงได้จัดให้มีการสัมมนาสรุปโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา พื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อนำข้อค้นพบ รวมถึงแผนงาน โครงการ และข้อเสนอแนะนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการแปลงแผนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ชุมชน และกรุงรัตนโกสินทร์ สืบต่อไป

(2) วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อนำเสนอข้อค้นพบ แผนงาน โครงการ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้กับประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับทราบและตระหนักถึงแนวทางการพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ในอนาคต
- 2) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องของพื้นที่โครงการ
- 3) เพื่อให้เกิดการผลักดันแผนงาน โครงการ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ สู่การปฏิบัติ

(3) เป้าหมาย

การจัดสัมมนาสรุปโครงการครั้งนี้ มีเป้าหมายที่จะเชิญภาคประชาชน ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบภายในพื้นที่โครงการ จำนวนประมาณ 150 คน เข้าร่วมรับทราบผลการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอภิปรายผลการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

(4) วิธีดำเนินการ

การสัมมนาสรุปโครงการ แบ่งเป็น 2 ช่วงหลัก คือ

- ช่วงที่ 1 นำเสนอและอภิปราย เป็นการนำเสนอ แผนงานและโครงการที่ได้รับจากเสียงสะท้อนของชุมชน และอภิปรายนำโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ช่วงที่ 2 ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนงาน และโครงการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อไป

(5) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ภาคประชาชน ชุมชน ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อค้นพบในพื้นที่โครงการ แผนงาน และโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาโดยมีแนวทางสอดคล้องกับการพัฒนาตามแผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนิน
- 2) เกิดรูปธรรมของความร่วมมือ ร่วมใจ และร่วมดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำแผนงานและโครงการที่จัดทำขึ้นสู่การปฏิบัติจริง

(6) กำหนดการ

09.00 - 09.30 น.	ลงทะเบียน	
09.30 - 10.00 น.	พิธีเปิดการประชุม	
10.00 - 11.00 น.	นำเสนอและอภิปราย	
	ผู้ดำเนินการอภิปราย	นายวัชระ จงสุวัฒน์ ผู้จัดการโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟู และพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
	ผู้นำเสนอ	ผู้เชี่ยวชาญจากบริษัท เอ-เซเว่น คอร์ปอเรชั่น จำกัด
	ผู้อภิปราย	นายปรีดี บุรณศิริ (นายกสภาสถาปนิก) หม่อมราชวงศ์ ปรียนันทนา รั้งสิต ประธานอนุกรรมการศึกษานโยบายการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์และเกาะรัตนโกสินทร์ ในคณะกรรมการวิชาการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา
11.00 - 12.20 น.	เปิดเวทีให้ผู้เข้าร่วมสัมมนา ได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อค้นพบของโครงการ และหารือแนวทางผลักดันแผนงาน โครงการสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม	
12.20 - 12.30 น.	สรุปและปิดการสัมมนา	

(7) รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา

รายชื่อเชิญเข้าร่วมสัมมนาสรุปโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนา ย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน วันพุธที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 09.30-12.30 น. ณ โรงแรมรัตนโกสินทร์

1) สถาบันศาสนา

1. เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร

(นายคณิศรณ โปษิตานนท์)

แทนเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร

2. เจ้าอาวาสวัดมเหยงคณ์พารามวรีวิหาร
(พระมหาบุญกอง คุณาโชโต) แทนเจ้าอาวาสวัดมเหยงคณ์พารามวรีวิหาร
- 2) คณะกรรมการกำกับการศึกษา
 1. นายเสกสรรค์ ภัคกระนก ผู้อำนวยการกองจัดรูปที่ดินและปรับปรุงฟื้นฟูเมือง
สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร
 2. นางสาวแสงจันทร์ แก้วประทุมวิเศษ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
แทนผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
 3. นายธนา คชาไพโร
 4. นางสาวภาวณี วัฒนา ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช.
 5. นายสุชเกษม วงศ์สุบรรณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สศช.
- 3) วุฒิสภา
 1. ศาสตราจารย์ กิตติคุณสุภัทญา สุตบรรทัด ประธานคณะกรรมการ การศาสนา
คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา
 2. หม่อมราชวงศ์ปรียนันทนา รังสิต รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
และประธานคณะอนุกรรมการ ศึกษา นโยบาย
การอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์และเกาะรัตนโกสินทร์
 3. พลอากาศเอก ณพฤษก์ มั่นทะจัตถ์ กรรมการที่ปรึกษาและอนุกรรมการ
 4. นายปานศักดิ์ รังสิตพราหมณกุล ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา
และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
 5. นายประสงค์ศักดิ์ บุญเดช อนุกรรมการ
 6. นางสาวบุหลง ศรีกันท อนุกรรมการ
 7. พลตรีหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณ อนุกรรมการ
 8. พลตำรวจเอก นิพนธ์ วีระสุนทร อนุกรรมการ
 9. นางสาวลลิตยา รังสิต อนุกรรมการ
 10. นายบุญยนิษฐ์ สิมะเสถียร อนุกรรมการ
 11. นายวีระพันธุ์ ชินวัตร ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
 12. นางอุษา เกียรติชัยพัฒนา ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
 13. นางสาวพิมพ์พร สุขใจ ผู้ปฏิบัติงานให้หม่อมราชวงศ์ปรียนันทนา รังสิต
สมาชิกวุฒิสภาและรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
 14. นายนาวี คงทน ผู้ปฏิบัติงานให้หม่อมราชวงศ์ปรียนันทนา รังสิต
สมาชิกวุฒิสภาและรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
 15. นายเนติ พันธุ์ชาญสง่า วิทยาการ 4 (เลขานุการคณะเดินทาง)

4) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. นายสมชาย คักดาเวคีอิศร ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
2. นางธนระวีรัตน์ ศุขอารีย์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
3. นางภาณี ชนาธิปภรณ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
4. นางสาววิภา เตชะพนาดร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
5. นางสาวประสพสุข ทรงผาสุก นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
6. นายจำนง พวงพุก นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
7. นางกัญญาวีร์ ประยูรสิทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
8. นางสาวจิราภรณ์ ศรีจันทร์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
8. นางสาววีชีรี พุ่มทอง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
9. นางสาววิมลมาศ ประยงค์ทรัพย์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
10. นายตฤตถนัย นพคุณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
11. นางจිරวิจันท์ วงศาโรจน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
12. นายปิยะ ไวจงเจริญ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
13. นายเอกสิทธิ์ รัตนพันธ์ นักวิเคราะห์นโยบายและปฏิบัติการ
14. นายภราจา จันทรสุวรรณ นักวิเคราะห์นโยบายและปฏิบัติการ
15. นางสาวปกานันท์ วรวัฒนสกุล นักวิเคราะห์นโยบายและปฏิบัติการ
16. นายณัฐวุฒิ กรกำจายฤทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและปฏิบัติการ
17. นางสาวศิริพร ฉกามานันท์ เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
18. นางวรวรัตน์ ดุลพิทักษ์

5) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

1. นางสาวประภัสสร ชื่นอารมณ

6) ชุมชนและภาคประชาสังคม

1. น.อ.พีระ นุชพุ่ม ประธานกรรมการชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์ – ตรอกไก่แจ้
2. นางสุดา เพียรดี ประธานกรรมการชุมชนมัสยิดจักรพงษ์
3. นายเกรียงไกร แซ่เต็ง มัสยิดจักรพงษ์
4. นายจิราพันธ์ แดงน้อย ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์
5. นายทำนุ เหลียงขยัน ประธานกรรมการชุมชนมัสยิดบ้านตึกดิน
6. นายสันติ เหลืองจินดา แทนประธานกรรมการชุมชนบวรวังสี่
7. นายณรงค์ ฉายาช่าง ประธานกรรมการชุมชนตรอกศิลป์ - ตรอกตึกดิน
8. นายธนากร สวารักษ์ ประธานกรรมการชุมชนหลังวัดราชนันทดา
9. นางจรินทร์ บริสุทธิ์ แทนประธานกรรมการชุมชนวัดเทพธิดาราม
10. นางไพริน แซ่แต้ ชุมชนวัดเทพธิดาราม
11. นางใหม่ แซ่ไค้ว ชุมชนวัดเทพธิดาราม

12. นางเฟื่องทอง ปิยะคำรอง	เลขานุการชุมชนโบสถ์พราหมณ์
13. นายประสิทธิ์ เหมพรหมราช	ชุมชนโบสถ์พราหมณ์
13. นายสุเมธ อੰนนวนสกุล	ชุมชนโบสถ์พราหมณ์
14. ดวงนภา ตระกูลกิจเจริญ	ชุมชนโบสถ์พราหมณ์
15. สุปราณี วงษ์โชติปิยทอง	ชุมชนโบสถ์พราหมณ์
16. นายระวี ฐิติวัฒนากร	
14. นายบุญเลิศ ทินมณี	เลขานุการ
15. เลขาประธานกรรมการชุมชนโบสถ์พราหมณ์	
16. นายธีรพล คชาชีวะ	ประธานชุมชนแพ่งภูธร
17. นายอภิชาต วัลลา	กรรมการชุมชนแพ่งภูธร
18. นางสาวพรณภรณ์ กัญจกรกิจ	ชุมชนแพ่งภูธร
19. นายวิเชียร อภิวัดน์เสรี	ชุมชนแพ่งภูธร
20. คุณอากาศ วรสุทธิพิศุฎ	ชุมชนแพ่งภูธร
21. คุณปราณี สอดศรี	ชุมชนแพ่งภูธร
22. คุณอรพินธ์ แซ่ยิ้ม	ชุมชนแพ่งภูธร
- 7) กลุ่มประชาคมฟื้นฟูวัฒนธรรมย่านบางลำพู**
1. คุณระพีพัฒน์ เกษโกศล	นักพัฒนาการการท่องเที่ยว
2. คุณเกษม ใจจงรักภักดี	รองประธานโรงแรมนิวเวสต์ซิตี
3. คุณอลิสา ถนอมทรัพย์	ตัวแทนประธานโรงแรมนิวเวสต์ซิตี
4. คุณนวนันท์ แจ่มนิยม	ฟื้นฟูวัฒนธรรมคลองบางลำพู
5. คุณศตวรรษ มณฑาศวิน	ผู้จัดการโครงการโรงแรมนิวเวสต์ซิตี
6. คุณมนัญญา พุฒทอง	ประวัติศาสตร์ฟื้นฟูวัฒนธรรมบ้านบางลำพู
7. คุณพิมพ์ศิริ สุวรรณาคกร	ประธานชุมชนบ้านพานถม
8. คุณชวเลิศ วิไล	สภาวัฒนธรรม
9. คุณพจน์ เพชรานุกาพ	กรรมการศาลเจ้าพ่อหนู
10. คุณประยุทธ์ สิงห์คำรอง	กรรมการบริหาร บ.กลุ่มบัดดี
11. นายชัยยุทธ ฉันทกุล	ฟื้นฟูวัฒนธรรมบางลำพู
- 8) กรุงเทพมหานคร**
1. นายปรีดี บุรณศิริ	
2. ว่าที่ร้อยตรี ทรัพย์ ศิริวิฑริภรณ์	ฝ่ายพัฒนาชุมชน
3. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร	
4. นายบุญช่วย โภชะ	ผู้อำนวยการวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว
5. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร	
6. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร	

7. นายววิทย์ เหมจุฑา สำนักการจราจรและขนส่ง
 8. คุณประภาพรณ จันทร์นวล สำนักผังเมือง
 9. นางนริสา โสภณดิลก สำนักผังเมือง
 10. นายมงคลชนก ปราโมทย์ กองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว
- 9) สถานที่ศึกษา
1. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมเหยงคณ์
- 10) ภาคธุรกิจเอกชนในพื้นที่
1. นายปิยะบุตร จิวระโมไนย์กุล นายกสมาคมผู้ประกอบการค้าถนนข้าวสาร
 2. อุตสาหกรรมสมาคมผู้ประกอบการค้า ที่ปรึกษาสมาคมผู้ประกอบการค้าถนนข้าวสาร
 3. นายสมนึก อิศวเวชมงคล กรรมการสมาคมผู้ประกอบการค้าถนนข้าวสาร
 4. นายไกรวุฒิ ลิขิตวณิชกุล ที่ปรึกษาประธานชุมชนหลังวัดราชนันทดา
 5. ร.ต.พิเชษฐ บัณฑิตินทร
- 11) ผู้สื่อข่าว
1. นายสุพจน์ วรรณเจริญ Bkk – POST
 2. นายอาทิตย์ เคนมี โฟสต์ทูเดย์
 3. นายโกโชติ พรหม,บ Syring News
 4. นายภัทรดนัย เทศสุวรรณ TV.9
 5. คุณสุณิษา ชุ่มสมบุญรัตน์ NB
- 12) บริษัท เอ-เซเว่น คอร์ปอเรชั่น จำกัด
1. นายวัชรระ จงสุวัฒน์ ผู้จัดการโครงการ
 2. นายสมคิด กลิ่นภักดี ที่ปรึกษาด้านโบราณสถาน
 3. นางสาวปิยภัทร จันกลิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม
 4. นางสาวชัชชญา ตั้งจิตวิทยา ที่ปรึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
 5. นางสาวปนัดดา แซ่ลิ้ม ผู้เชี่ยวชาญด้านประชาสัมพันธ์ และมวลชนสัมพันธ์
 6. นายฐานิสร์ วัชรสถาพรพงศ์ สถาปนิกผังเมือง
 7. นางสาวชินาภรณ์ มีชัยยา สถาปนิกผังเมือง
 8. นางสาวน้ำทิพย์ ยามาลี เจ้าหน้าที่โครงการ
 9. นางสาวทัตพร พรเพียรเลิศกุล สถาปนิกผังเมือง
 10. นายพงศ์ศุภยูทธ อาจสามารถ เจ้าหน้าที่โครงการ
 11. นางสาวกาญจนา วาดสันทัต เจ้าหน้าที่โครงการ

(8) คำกล่าวรายงาน / เปิด

โดย นายสมชาย ศักดาเวศิสิตร ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

ในดำเนินงานโครงการนี้หัวใจสำคัญไม่ได้อยู่ที่ภาครัฐ มันอยู่ที่ภาคชุมชน ดังนั้น ตัวของท่านคือผู้ที่ เป็นเจ้าภาพที่จะพัฒนาพื้นที่ ผมเข้าใจว่าทำผู้มีเกียรติที่มาในงานนี้ หลายท่านที่เข้าร่วมงานเมื่อ 1 ปี ที่แล้ว ในครั้งนี้เป็นการประชุมร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนี้ บริษัท เอ-เซเวน คอร์ปอเรชั่น จำกัด ได้เข้าไปร่วมหารือกับผู้แทนชุมชน กระผมขอเรียนสำหรับท่านที่อาจจะมาเข้าร่วมกับเราในวันนี้เป็นครั้งแรก โครงการนี้ ชื่อโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟู และพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีพื้นที่ประมาณ 1000 ไร่ เริ่มตั้งแต่ถนนราชดำเนินใน ผ่านไปทางถนนเจ้าฟ้า เลาะแม่น้ำเจ้าพระยาไปตามถนนพระอาทิตย์ เลี้ยวซ้ายเข้าถนนกัลยาณไมตรี เลี้ยวขวาเข้าถนนสนามชัยเชื่อมต่อกับถนนราชดำเนินใน ตรงนี้เป็นหัวใจของพื้นที่ที่ทางบริษัทได้ร่วมกับทางผู้แทนชุมชนช่วยกันคิดว่าเราจะพัฒนาพื้นที่ของเราอย่างไร เพื่อรักษา และฟื้นฟู พัฒนาย่านประวัติศาสตร์นี้ ตลอดจนถึงส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน ดังนั้น ความสำเร็จต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับตัวท่านฝ่ายรัฐเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุนคอยช่วยเหลือท่าน ขออนุญาตอีกทีว่า ท่านผู้มีเกียรติที่ได้มีโอกาสเข้าไปประชุมกับผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สะพานขาว ก็คงจะได้รับคำยืนยันและกล่าวจากผู้บริหารสภาพัฒน์ฯ ว่าทางชุมชนภูมิใจ ในความสำเร็จ เป็นทั้งผู้พัฒนา เป็นทั้งผู้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้น ดังนั้น กระผมคิดว่า ส่วนรายละเอียดแผนงานโครงการทางบริษัทที่ปรึกษาจะสรุปให้ท่านฟังว่าระยะเวลา 1 ปี ที่ผ่านมา หลังจากได้ไปประชุมร่วมกันกับทางชุมชนต่าง ๆ มีแผนงานโครงการ หน้าตาเป็นแบบไหน หลังจากพัฒนา โครงการเหล่านั้นจะช่วยให้เรามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอนาคตที่ดีกว่าเดิมอย่างไร ขอเรียนฝากไว้จะครับว่าหากท่านเห็นว่าข้อเสนอแนะทางที่บริษัทสรุปมาไม่ตรงกับความต้องการ กรุณาได้บอกกับทางบริษัท เพื่อที่จะได้ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน หรือความต้องการของท่าน อย่างมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพราะว่าถ้าหากปล่อยให้โครงการนี้ผ่านไปโดยที่ท่านมีส่วนร่วม น้อยหรือไม่เต็มทีนั้น ประโยชน์ก็จะเกิดได้กับท่านไม่เต็มที่เช่นเดียวกัน ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณทางชุมชนต่าง ๆ ทั้งชุมชนเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่แจ้ ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ ชุมชนมัสยิดบ้านตึกดิน และอีกทั้งหลายชุมชนที่มีชื่ออยู่ในเอกสารนี้ ตลอดจนถึงสมาคมผู้ประกอบการค้าถนนข้าวสาร ประชาคมบางลำพู สำนักงานเขตพระนคร สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ได้มีส่วนร่วมพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนในเขตพื้นที่เหล่านี้ให้ดีขึ้น ขอให้การประชุมในวันนี้บรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ทุกประการ ขอขอบพระคุณครับ สวัสดีครับ

(9) ผู้ดำเนินการอภิปราย

โดย นายวัชรระ จงสุวัฒน์ (ผู้จัดการโครงการฯ)

ได้นำเสนอ 3 แผนงาน 25 โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการรายละเอียดค่อนข้างมาก ประเด็นก็คือ จากการที่ลงพื้นที่ตั้งแต่ต้นของการทำงาน ได้ดำเนินการมาแล้ว 2 ช่วง ช่วงแรกจะเป็นช่วงทำนโยบายของการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่องซึ่งทางคณะกรรมการรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติโครงการแล้วนั้น ต่อจากนั้น จึงให้ทีมงานศึกษาต่อ ซึ่งตรงนั้นก็เป็นจุดเริ่มต้นที่สามารถทำโครงการราชดำเนินออกมาได้ ต่อมาเป็นช่วงที่ 2 ที่เน้นเรื่องการพัฒนาบริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง ซึ่งบริเวณนี้เป็นมุมมองของ

เมืองที่เป็นเส้นถนนหลักแล้วก็พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ส่วนช่วงที่ 3 เป็นช่วงทำงาน ตรงนี้เป็นช่วงที่เรียกว่านอกจากด้านหลังของอาคารราชดำเนินกลางของทั้ง 2 ฝั่ง ซึ่งเป็นเรื่องของชุมชนต่างๆ ซึ่งยังไม่ได้ลงรายละเอียด เราจึงได้ดำเนินการตั้งแต่ต้นอย่างที่เราบเรียนว่าตั้งแต่ต้นนั้นเราจะยังไม่มีโครงการนี้ จุดเริ่มต้นการทำงานเราจะเริ่มต้นการเข้าหาชุมชนต่างๆ ว่ามีอุปสรรคปัญหา แนวทางความต้องการหรือมีความปรารถนาอย่างไรบ้างซึ่งหลาย ๆ ส่วนก็มีข้อมูลของบางโครงการ ซึ่งได้หารือชุมชนและได้มาเป็นรูปแบบของโครงการต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็น 3 แผนงาน 25 โครงการ ถ้าจะแบ่งออกย่อยก็จะเป็นกลุ่มโครงการเรียกว่าการพัฒนากายภาพ กลุ่มหนึ่งก็จะเป็นเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคม และการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งทางทีมงานได้นำเสนอออกมาเป็นรูปเล่มโครงการแผนงาน การศึกษาของเรามาถึงช่วงสุดท้าย เราได้นำเสนอรายละเอียดของแผนงานทั้งหมดนี้ ณ วันนี้ก็คงจะมีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นว่าจะตามแผนงานตรงนี้ยังส่วนไหนที่จะให้คำแนะนำ ส่วนไหนที่จะได้รับการปรับปรุง ส่วนไหนที่จะเพิ่มเติมเราก็จะสามารถดำเนินการเพราะว่าในการทำงานช่วงที่ 4 ก็จะเป็นการคัดเลือกโครงการมาดำเนินการสู่การปฏิบัติแล้ว อันนี้ก็ป็นเหตุผลที่ได้มีการจัดสัมมนาขึ้นในครั้งนี้เป็นส่วนสำคัญ ขอขอบคุณครับ

(10) ผู้อภิปราย

ผู้อภิปรายท่านที่ 1 โดย นายปรีดี บุรณศิริ (นายกสภาสถาปนิก)

กล่าวว่า ทำอย่างไรแนวคิดเรื่องแผนงานหรือโครงการที่ทางบริษัทที่ปรึกษาได้นำเสนอในวันนี้ ได้นำเสนอกับชุมชน และนำเสนอกับเจ้าของงานเราจำเป็นจะต้องทำเมืองของเราให้บังเกิดความน่าอยู่ ถ้าเราคิดระดับขั้นความน่าอยู่ของกรุงเทพเป็นระดับขั้น A B C D เราจะเห็นว่าความน่าอยู่ของกรุงเทพอยู่ที่ระดับขั้น C เรามองออกว่าสิ่งที่เราต้องแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นเราจะทำอย่างไร เวลาที่เราจะบอกได้อย่างไรว่าเป็นชุมชนน่าอยู่ได้หรือยัง ในชุมชนมีพื้นที่ 1.68 ตารางกิโลเมตร และรวมถึงเรื่องกิจกรรม 4 เรื่อง 4 คือ

เรื่องที่ 1 คือ เรื่องกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจ หมายถึง บริษัท ห้าง ร้าน ร้านอาหาร ต่าง ๆ กลายเป็นแม่เหล็ก ที่ดึงดูดคนจากข้างนอกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นคนไทยเอง หรือต่างชาติ ให้อยากเข้ามาอยู่ในพื้นที่นี้ และหน้าที่ของเราคือพยายามให้คนเหล่านั้นอยู่ในพื้นที่นี้ด้วยความสุขและก็ได้ใช้เวลาได้ตามสมควร เพราะฉะนั้น ร้านอาหารที่มีชื่อและเป็นร้านโบราณ หรือร้านขนมโบราณเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สามารถจะดึงรายได้เข้าหาคนในชุมชนได้ ไม่อยากให้มีข้ามกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ไป หรือแม้แต่ว่านำร่องเท่าที่เพียงพอ ครั้งหนึ่งเป็นพื้นที่ที่เพียงพอมาก เพราะฉะนั้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ ที่ปรึกษาอาจจะถือโอกาสตอนที่ทำแผนปฏิบัติการ เข้าไปทำการปรับปรุงเพื่อดึงดูดให้กิจกรรมเหล่านี้เพียงพออย่างที่เคยผ่านมา

เรื่องที่ 2 คือ เรื่องทางกายภาพ กายภาพในที่นี้ ที่ปรึกษาได้เน้นหลาย ๆ โครงการขึ้นมาเพื่อที่จะปรับปรุงทางเท้า ทางระบายน้ำ ทางเดินเพื่อเป็นทัศนศึกษา แหล่งท่องเที่ยว เราต้องมองให้หมดว่ากายภาพ และศักยภาพปัจจุบันอยู่ในระดับขั้นอะไร เพราะฉะนั้นอาจจะป็นโครงการที่ทำให้เจ้าของ

โครง หรือที่ปรึกษาต้องเร่งทำโครงการนี้ออกมาให้ได้ เพื่อให้เกิดพื้นที่ ที่น่าอยู่ น่าสามารถเข้าใช้สอยเชิงกายภาพได้ซึ่งจะมีประโยชน์กับโครงการในอนาคต

เรื่องที่ 3 คือ เรื่องจะทำให้เมืองน่าอยู่ โดยจะเน้นไปที่กิจกรรมเชิงสังคม ชุมชนที่จะอยู่อย่างมีความสุขในพื้นที่น่าอยู่ สังคมประกอบไปด้วยหลายอย่าง รวมถึงความเป็นอยู่ในชุมชนกับความสัมพันธ์ของระหว่างเพื่อนบ้าน เป็นประการใด เรื่องนี้มันควรจะเป็นเรื่องใหญ่ได้ เรื่องที่สำคัญที่สุดคือเรื่องของสิทธิครอบครอง ซึ่งสิทธิครอบครองนั้น ถ้าเกิดเป็นอาคารเช่าเมื่อไหร่ที่มีสิทธิครอบครองต่อเนื่องเป็นเวลายาวแล้วจะพบว่าผู้เช่ามักเต็มใจที่จะปรับปรุงและพัฒนาที่ของตัวเอง ยิ่งยาวเท่าไรก็ยิ่งดีเท่านั้นเพราะการลงทุนทุกคนจะมองความคุ้มค่าเป็นส่วนใหญ่

เรื่องที่ 4 คือ เรื่องกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมเชิงกายภาพ ซึ่งจรรยาจรติดขัด หรือว่าเสียงดังเป็นพิเศษ สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงประสงค์สำหรับชุมชนน่าอยู่ทั้งสิ้น ถ้ามีมลภาวะสูง ไม่ว่าจะทางอากาศ ทางน้ำ หรือทางบก มีขยะเกลื่อนเมือง โอกาสความเป็นชุมชนน่าอยู่จะต่ำลงเรื่อย ๆ

ผู้อภิปรายท่านที่ 2 โดย หม่อมราชวงศ์ ปรีณันทนา รั้งสิต ประธานอนุกรรมการศึกษานโยบายการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์และเกาะรัตนโกสินทร์ วุฒิสภา

รู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่ได้รับเชิญมาร่วมโครงการสัมมนา เรื่อง แนวทางการรักษาพื้นฟูและพัฒนา ย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในวันนี้

ดิฉันจะขอพูดถึงกรุงรัตนโกสินทร์ในมิติประวัติศาสตร์และสังคม โดยเล่าเกร็ดประวัติศาสตร์ให้ฟังโดยสังเขป เพราะกรุงเทพฯนี้มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน กว่าที่เราคิดมาก กล่าวกันว่า พระเจ้าอู่ทองได้สร้างเมืองบางกอกทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเมืองหลวงที่ประทับก่อนเสด็จไปสร้างพระนครศรีอยุธยา ในพ.ศ. 1893 ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่ามีชุมชนอยู่ที่เมืองบางกอกทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำตั้งแต่สมัยต้นกรุงศรีอยุธยา

ในรัชสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช(พ.ศ. 2077 – 2088) เพื่อประหยัดเวลาในการเดินทาง จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ชุดคลองลัดเชื่อมตอนปากคลองบางกอกน้อยไปยังคลองบางกอกใหญ่ ทำให้แม่น้ำเจ้าพระยาได้เปลี่ยนเส้นทางไหลใหม่ ดังที่เห็นในปัจจุบัน หลังจากนั้น จึงทรงย้ายเมืองธนบุรีจากเดิมอยู่ที่บริเวณวัดคูหาสวรรค์มาตั้งขึ้นใหม่บริเวณวัดแจ้ง (ปัจจุบันคือวัดอรุณราชวราราม) เมืองธนบุรีจึงกลายเป็นด่านขนอนหรือเมืองท่าที่ตรวจและกักเรือ ก่อนที่จะอนุญาตให้ขึ้นไปทำการค้าขายที่กรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีการค้าขายกับชาวต่างชาติมากขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงให้บางกอกเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยการสร้างป้อมวิไชยประสิทธิ์ทางฝั่งตะวันตก(ธนบุรี)และป้อมวิไชยเยนทรประสิทธิ์ทางฝั่งตะวันออก(กรุงเทพฯ) ที่บางกอกนั้นมีชุมชนชาวต่างชาติค้าขายอยู่และกองทหารฝรั่งเศส อยู่ประจำทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำ

จึงไม่แปลกอะไรที่เมื่อกรุงศรีอยุธยาแตก สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช หลังจากได้กอบกู้เอกราช จึงทรงเลือกเมืองธนบุรีเป็นเมืองหลวงที่ประทับและทรงสร้างพระราชวังในเขตป้อมวิไชยประสิทธิ์และโรงสินค้าเดิมของฝรั่งเศสแต่กรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวงอยู่เพียง 15 ปี ก็สิ้นรัชกาล

ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ด้วยพระวิสัยทัศน์อันยาวไกล ทรงพระราชวินิจฉัยว่ากรุงธนบุรีมีขีดจำกัดในการเจริญเติบโต จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระนครจากฝั่งตะวันตกมายังฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ใน พ.ศ. 2325

การสร้างพระนครใหม่ทรงใช้หลักสถาปัตยกรรมไทยที่ได้สืบทอดกันมาโดยตรงจากสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ไม่ว่าจะเป็นการสร้างพระบรมมหาราชวัง วัดวาอาราม การสร้างป้อมปราการและการขุดคลองรอบพระนครก็ตาม เพื่อเป็นการสืบทอดธรรมเนียมประเพณีจากราชธานีเก่ามายังราชธานีใหม่อย่างสมบูรณ์

เอกลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ประกอบด้วยชุมชนชาวไทยที่ยังตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำลำคลองร่วมกับชุมชนชาติอื่นๆเช่นชาวจีน มอญ แขกฝรั่ง นิเวศสถานอันหลากหลายของชุมชนดั้งเดิมยังปรากฏอยู่ทั่วไปในพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ นอกจากนี้ ยังมีชุมชนที่รวมตัวกันโดยอาชีพด้วย จะขอยกตัวอย่างเฉพาะชุมชนดั้งเดิมทางฝั่งกรุงเทพเท่านั้น

ชุมชนสัญชาติ

บ้านญวน	-	อยู่ที่พารุัด สามเสน บางโพและนางเลิ้ง
บ้านจีน	-	อยู่ที่สำเพ็ง ตลาดน้อย
บ้านเขมร	-	ถนนบริพัตร
บ้านแขก	-	บางลำพู
บ้านฝรั่ง	-	ย่านบางรัก สีลม
บ้านทวายบน	-	หน้าวัดสระเกศ
บ้านทวายเป็นล่าง	-	ย่านยานนาวา

ชุมชนช่าง

บ้านหม้อ	-	อยู่ย่านบ้านหม้อ
บ้านตีทองคำเปลว	-	อยู่ย่านวัดรังษี
บ้านช่างพาน	-	อยู่ย่านบ้านพานถม
บ้านช่างถม	-	”
บ้านดอกไม้เพลิง	-	อยู่ย่านวัดสระเกศ
บ้านบาตร	-	”
บ้านครัว(แจกจามทอผ้า)	-	ย่านวัดพญาไย
บ้านตรอกโรงโคม ทำโคมกระดาษ อย่างจีน	-	ในตรอกสำเพ็งช่วงตลาดเก่า
บ้านตะนาว ทำเครื่องหอม	-	ถนนตะนาว
ย่านรับตัดเย็บเสื้อผ้า	-	ถนนพารุัด
คู่อ้อเรือ	-	คลองมหานาค คลองบางหลวง คลองบางลำพู

ฉะนั้น เพื่อเป็นการรักษาเอกลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ จึงต้องสนับสนุนให้ชุมชนดั้งเดิมตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของตนเองที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการอนุรักษ์เคหะสถานและชุมชนไว้ แต่การอนุรักษ์ต้องเป็นการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ คือเป็นการปรับปรุงเพื่อให้ใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างยั่งยืน จึงจะเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

ดิฉัน จะขอกล่าวถึงประวัติของถนนราชดำเนินเล็กน้อยเพราะเป็นถนนสายที่งดงามที่สุดในเกาะรัตนโกสินทร์ หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) เสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกในปี พ.ศ. 2440 จึงทรงมีพระราชดำริที่จะสร้างถนนจากพระบรมมหาราชวังถึงสวนดุสิต ให้กว้างและงดงามเช่นถนนในเมืองหลวงที่ยุโรปที่ได้เสด็จประพาสจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างถนนใน พ.ศ. 2442 เดิมชื่อว่าถนนตำบลบ้านพานถมต่อมาพระราชทานนามว่า “ถนนราชดำเนินนอก”

ต่อมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างถนนราชดำเนินกลาง และราชดำเนินใน จนแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2447 โดยมีสะพานเชื่อมต่อกัน 3 สะพาน คือสะพานมัฆวานรังสรรค์ สะพานผ่านฟ้าลีลาศ และสะพานพิภพลีลา ทรงปลูกต้นไม้ริมทางถนนทุกสายเพื่อให้เกิดความร่มรื่น สวยงามแก่ผู้ที่สัญจรไปมา

หนึ่งในหน้าที่ของอนุกรมการศึกษานโยบายการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์และเกาะรัตนโกสินทร์ วุฒิสภา ก็คือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภัยคุกคาม เกาะรัตนโกสินทร์ในปัจจุบันเพราะน้อยคนที่จะตระหนักถึง เช่น มลภาวะที่เกิดขึ้นจากควันพิษของรถยนต์เพราะสภาพจราจรแออัด มีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมพระบรมมหาราชวัง วัดวาอารามและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมากซึ่งควันพิษและแรงสั่นสะเทือนจากรถทัวร์ทำให้โบราณสถานและโบราณวัตถุเสื่อมโทรม การจราจรติดขัดที่จอดรถไม่เพียงพอ ทุกวันนี้ทางราชการหรือ กรุงเทพมหานครก็ยังไม่มีความบริหารจัดการที่จะแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ดิฉันคิดว่า การอนุรักษ์มรดกอันสำคัญยิ่งของชาตินั้นคือกรุงรัตนโกสินทร์เกาะรัตนโกสินทร์และบริเวณรอบ ๆ ถนนเจริญกรุง จะต้องประกอบด้วยแผน 3 ประการคือ

1. แผนงานระยะสั้น

เช่น ปรับปรุงเรื่องการดูแลความสะอาดของพื้นที่ ดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยติดกล้องวงจรปิด เพิ่มตามจุดต่อแหลมต่าง ๆ และให้มีสายตรวจลาดตระเวนปรับปรุงระบบระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม เพิ่มห้องน้ำสาธารณะเป็นต้น

2. แผนระยะกลาง

ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งโดยการสร้างสวนสาธารณะและพื้นที่เปิดโล่ง เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ฝ่อกลยและให้เด็กเล่น เช่นโครงการต่าง ๆ ที่สภาพัฒนาได้ศึกษาวิจัยมานี้ ส่งเสริมและสนับสนุนการจราจรทางน้ำให้เป็นทางเลือกในการเดินทางของประชาชน ซึ่งคงแก้ปัญหาเรื่องรถติดได้ระดับหนึ่ง

3. แผนระยะยาว

ต้องมีระบบสื่อสารมวลชน คือรถไฟใต้ดินมาถึงขานเกาะรัตนโกสินทร์ หลังจากนั้น ควรมีรถรางหรือระบบขนส่งไร้มลภาวะรับช่วงเพื่อลดปริมาณรถยนต์หรือรถทัวร์ที่เข้ามาในบริเวณเกาะ

รัตนโกสินทร์ ต้องมีที่จอดรถใต้ดินให้เพียงพอ ต้องมีระบบบริหารจัดการสำหรับนักท่องเที่ยวที่มี
 ประสิทธิภาพและเพื่อความสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย ควรฝังสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ที่
 ระเกะระกะลงใต้ดิน เช่นประเทศเพื่อนบ้านของเราคือมาเลเซียยังทำได้

ถ้าเราสามารถจุดประกายในสังคม และรัฐบาลให้ตระหนักถึง ความสำคัญในการอนุรักษ์
 กรุงรัตนโกสินทร์และเกาะรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นมรดกที่มีชีวิต(living Heritage Center) ให้เกิด
 ความรู้สึกหวงแหนและพร้อมที่จะเสียสละ แทนที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์และความสะดวกสบาย
 เฉพาะหน้าเท่านั้น เราก็จะสามารถอนุรักษ์มรดกของชาติไว้ให้ลูกหลานต่อไปได้อย่างยั่งยืน

สุดท้ายนี้ดิฉันขอเอ่ยคำกล่าว

“เราต้องช่วยกันปกป้องอดีต เพื่อรักษาอนาคต”

“Protecting the Past, Preserving the future”

(11) สรุปผลการประชุมสรุปสัมมนาโครงการฯ

ช่วงที่ 1 : นำเสนอและอภิปราย จากการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลตลอดระยะเวลาการศึกษาทำ
 ให้เกิดแผนงานการรักษา พื้นฟู และพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ แบ่งออกเป็น 3 แผนงาน 25 โครงการ
 ประกอบด้วย แผนงานพัฒนาชุมชนย่านประวัติศาสตร์, แผนงานพัฒนาพื้นที่โดยรอบชุมชนให้เอื้อต่อ
 การเป็นประตูสู่กรุงรัตนโกสินทร์ และแผนงานบริหารจัดการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แผนงานพัฒนาชุมชน รวม 11 โครงการ		2. แผนงานพัฒนาพื้นที่โดยรอบชุมชนให้เอื้อต่อการเป็นประตูสู่กรุง รัตนโกสินทร์ รวม 14 โครงการ		3. แผนงานบริหารจัดการ
ระยะเร่งด่วน 8 โครงการ	ระยะยาว 3 โครงการ	ระยะเร่งด่วน 6 โครงการ	ระยะยาว 8 โครงการ	
ด้านกายภาพ 1) โครงการปรับปรุงการระบายน้ำ 2) โครงการป้องกันอัคคีภัย 3) โครงการจัดเก็บสายไฟและ สายสัญญาณ 4) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่โล่งว่าง 5) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางสัญจร และองค์ประกอบทัศนียภาพเมือง 6) โครงการปรับปรุงและพัฒนาคลอง หลอดวัดราชนันทดา และพื้นที่ริม คลอง	1)โครงการศึกษาปรับปรุงและ อนุรักษ์สถาปัตยกรรมในชุมชน	1) โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนน จักรพงษ์ 2) โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนน สิบสามห้าง 3) โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณ ท่าเรือผ่านฟ้าลีลาศ 4) โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนน ข้าวสาร	1)โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนน มหาไชย 2)โครงการปรับปรุงและพัฒนาคลองคู เมืองเดิมและพื้นที่ริมคลอง 3)โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนน อัมพวงค์ 4)โครงการปรับปรุงทางเดินริมแม่น้ำ เจ้าพระยา 5)โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนน เจ้าฟ้า 6)โครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนน บำรุงเมือง	เน้นในเรื่อง “การมีส่วนร่วม” (Participation) จาก ภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับ “การให้อำนาจ” (Empowerment) แก่ชุมชนและประชาชน โดย 1.เสนอแผนงาน/โครงการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นชอบที่นำสู่การปฏิบัติ 2.บูรณาการการทำงานร่วมกัน ซึ่งจำเป็นต้องมี ผู้นำในการนำแผนงาน/โครงการผลักดันสู่การ ปฏิบัติ 3.ร่วมกันพิจารณาทุกเรื่องการดูแลรักษาและ ขับเคลื่อน ซึ่งจำเป็นต้องมีหน่วยงานหลักเป็น ผู้ดูแลอย่างชัดเจนและจริงจังเพื่อผลทางปฏิบัติใน ระยะยาว 4.เสริมสร้างมวลชนเกิดความเข้มแข็ง เช่น การจัด ประชุมอย่างสม่ำเสมอ และการจัดทำกิจกรรม ร่วมกัน เป็นต้น
ด้านเศรษฐกิจ 1) โครงการส่งเสริมกิจกรรมทาง เศรษฐกิจในชุมชน	1) โครงการฟื้นฟูกิจกรรมทาง เศรษฐกิจในอดีต	1)โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว	1) โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน	
ด้านสังคม 1) โครงการเสริมสร้างชุมชน เข้มแข็ง	1) โครงการชุมชนสัมพันธ์	1) โครงการพัฒนาชุมชนพัฒนาเมือง	1)โครงการสร้างชุมชนคนรักเมือง	

ช่วงที่ 2 : รับฟังความคิดเห็น ผู้เข้าร่วมสัมมนาสรุปโครงการฯ ได้มีการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ผู้แทนชุมชนบวรรังษี : มีความต้องการให้ดำเนินกิจกรรมระดับธงชาติบริเวณถนนตะนาวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นสื่อสัญลักษณ์แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 2) ประชาคมฟื้นฟูวัฒนธรรม ย่านบางลำพู : มีความต้องการให้คนในบริเวณถนนราชดำเนินมีความรู้สึกรัก และอนุรักษ์พื้นที่ จึงเห็นด้วยกับการส่งเสริมเรื่องกิจกรรมทางสังคม เช่น โครงการชุมชนคนรักเมือง เป็นต้น และเสนอแนะให้ภาครัฐมีแผนงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินไม่ให้เกี่ยวข้องกับการเมือง
- 3) ประธานชุมชนแพ่งภูธร : กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมที่มีผลต่อพื้นที่โครงการฯ 4 ประเภท ดังนี้
 - กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ต้องการให้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพเพื่อดึงจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของแต่ละย่าน เช่น การจัดทำ Slow Food คือ เป็นลักษณะของการเดินเที่ยวเยี่ยมชมบรรยากาศ พร้อมชิมอาหารต้นตำรับในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น
 - คลองคูเมืองเดิม ต้องการคืนชีวิตให้กับคลอง และคิดนอกรอบในเรื่องการคืนวิถีชีวิตของคนกับคลองให้กลับมา อาทิ การรื้อฟื้นคลองคูเมืองเดิมที่อยู่ใต้สะพานพระปิ่นเกล้าคืนมา
 - กิจกรรมทางสังคม ที่ต้องการให้ชาวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น
 - กิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้คนในพื้นที่สามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้เพิ่มมากขึ้น เช่น การแก้ไขปัญหาเรื่องคนจรจัด เป็นต้น พร้อมทั้งการฟื้นฟูพื้นที่ไม้ในอดีต
- 4) ประธานศาลเจ้าพ่อหนู : มีความต้องการพัฒนาคลองรอบกรุง และมีบทลงโทษผู้ที่ทิ้งขยะลงคลอง พร้อมทั้งต้องการให้มีการติดตั้งกล่องวงจรปิด สร้างกิจกรรมบริเวณคลองบางลำพู (คลองรอบกรุง) และดูแลเรื่องการรื้อพื้นที่สาธารณะบริเวณริมคลองรอบกรุงของอาคารพักอาศัย เพื่อเป็นการร่วมบำรุงรักษาพื้นที่ และคืนวัฒนธรรมสู่คนรุ่นต่อไป
- 5) ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการค้าถนนข้าวสาร : เสนอเรื่องที่จะจอดรถ โดยใช้พื้นที่ของสนามม้า นางเลิ้ง แล้วต่อด้วยรถวางเข้าสู่พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์
- 6) นายวีระพันธุ์ ชินวัตร ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ศึกษานโยบายการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ และเกาะรัตนโกสินทร์ :
 - การจะให้ชุมชนในพื้นที่มาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ลำดับแรก จะต้องทำให้กลุ่มชุมชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีก่อน
 - จากโครงการที่ได้นำเสนอขึ้นต้องพิจารณาทางเลือกด้วยข้อดี-ข้อเสีย ข้อกฎหมาย และทิศทางของการพัฒนาโครงการในภาพรวม
- 7) ผู้แทนจากสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร
 - สำหรับพื้นที่ใดที่มีเรื่องการจัดภูมิทัศน์ ทางสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ยินดีให้การสนับสนุน ในเรื่องการปลูก และการดูแลรักษา โดยขอให้เร่งส่งโครงการเข้ามาที่สำนักงาน เพื่อดำเนินการได้
 - ควรเริ่มการพัฒนาด้วยรูปแบบของ Green Network ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยาก และเป็นประโยชน์ต่อทั้งชุมชน และเมือง

ซึ่งในที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่าควรเน้นถึงการผลักดันสู่การปฏิบัติ เนื่องจากมีการดำเนินการ
ศึกษาโครงการมานานกว่า 10 ปี แล้ว แต่โครงการที่เป็นรูปธรรมจริง ๆ นั้น มีเพียง 1-2 โครงการเท่านั้น
เพราะหากสามารถผลักดันและดำเนินการโครงการได้ตามที่วางไว้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และ
พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์แห่งนี้

รูปบรรยากาศการสัมมนาสรุปโครงการฯ